

Domky pro rorýsy a hotely pro hmyz. Studenti napravují, co civilizace ničí

Už 53 českých škol se přihlásilo k projektu na záchranu vzácných ptáků. A to i v Libereckém kraji.

JANA ŠVECOVÁ

Liberec – Zbarvením a dlouhými křídly se trochu podobají vlaštovkám. Koncem května přilétají na sídliště, kde svým charakteristickým křikem ohlašují léto. Stále méně rorýsů obecných ale po přiletu z Afriky najde vhodné místo ke hnízdění. V přírodě nacházeli zázemí ve skalních puklinách nebo zříceninách starých hradů, ve městech se jejich domovem stávala sídliště, kde s oblibou hnízdili ve větracích šachtách. Se zateplováním domů ale těchto možností ubývá. Někde se nápravy ujali osvětlení stavaři, jinde třeba děti v projektu Rorýsi škola.

V Libereckém kraji se k projektu přidaly tři školy: Krkonošská ZŠ a MŠ ve Vítovicích, ZŠ Skálava v Turnově a nejnověji Gymnázium Jeronýmova v Liberci. „Využili jsme toho, že na naší škole je několik vážných zájemců o studium

HMYZÍ HOTEL. Staré palety vyčpané listím a kousky rákosu či dutými cihlami tvoří domov pro některé druhy hmyzu. Pod paletami pak najdou úkryt třeba ježci, žáby nebo slepýši. Foto: J. Šibravová

biologie, a k projektu se přidali,“ potvrdil biolog a ředitel Gymnázia Jeronýmova v Liberci Jaroslav Štátný. Budky vyrobili sami studenti, takže kromě studia ptáků v hodinách biologie projekt podpořil i stále žádanější polytechnickou výchovu.

Na materiál přispěli rodiče, odborná firma je pak instalovala do vyšších pater, aby byly vhodné pro samotné ptáky. „Rorýsi mají

kratičké nožičky a velmi dlouhá křídla, takže se nedokážou jako jiní ptáci odrazit k letu od země. Proto musí hnízdit jediné ve výškách, odkud rovnou vzletnou,“ vysvětlil Štátný.

Ve vzduchu tráví tito ptáci většinu času a při letu dokonce i spí. Jediná doba, kdy jsou na pevné půdě, je právě při hnízdění v budkách či úkrytech. „Je to velmi užitečný nápad, protože rorýs byl v poslední době

takový sídlištní pták, ale jak se začalo masivně zateplovat, ubývalo možností, kde mohl hnízdit,“ uvítal projekt ornitolog Martin Pudil, podle kterého bylo ještě před deseti lety možné na sídlištních pozorovat hejna o 30 až 40 kusech. Dnes je tam jen pár jedinců.

Rorýsi u nás tráví pouhé dva měsíce v roce, během nichž vyvedou mláďata. Živí se létajícím hmyzem, takže své okolí zbavují nepříjem-

ných much či komárů.

Ptačí budky pro rorýsy i rehky a sýkorky nejsou zdaleka jediným projektem ekovýchovy na libereckém gymnáziu. Tím dalším je takzvaný hmyzí hotel. Projekt má přivést hlavně studenty nižších ročníků k pozorování druhů, které se v okolních zahradách už skoro nevyskytují. Třeba některé druhy vzácných střevlíků. „Zahrady se kultivují, trávníky se sestřihávají a hnojí kvůli plevelu, takže se v podstatě stávají sterilními. Hmyz tu nemá šanci přežít,“ vysvětluje Jaroslav Štátný.

PEČOVAT NEJEN O SEBE

Studenti tak mohou pozorovat, jak žijí některé druhy blanokřídlého hmyzu. Třeba samotářky včely kutilký nebo zednice, které si do otvorů vyhrabávají chodbičky, kde přechovávají potravu pro larvy.

Ve hmyzím hotelu tvořeném starými paletami najdou úkryt třeba i ježci nebo žáby, které po rekultivaci rybníčku na Vápence z této části města téměř zmizely. „Děti se tak učí, že je třeba se starat nejen o sebe, ale také o prostředí, v němž žijeme,“ zdůrazňuje liberecký pedagog.

Krátce

V Chrastavě vystavují děti

Chrastava – Žáci chrastavské pobočky Základní umělecké školy v Liberci vystavují své práce v Městském muzeu v Chrastavě. Výstava s názvem Osvětleno je přístupná do 22. 6. Muzeum je otevřeno ve všední dny od 9-16 hodin a v sobotu od 10-14 hodin. (gb)

Ve Vratislavicích se uklízí po zimě

Vratislavice – Pozor na parkování. V těchto dnech probíhá ve Vratislavicích pravidelný jarní úklid silnic, chodníků a parkovišť. Mechanické čištění bude probíhat v pěti turnusech. Vedení městského obvodu žádá občany, aby respektovali dopravní značení upozorňující na úklid. (gb)

V knihovně představí Plečnika

Liberec – V Krajské knihovně v Liberci začíná dnes výstava o slovinském architektu Josipu Plečnikovi, který působil i v Čechách. Vernisáže by se měl zúčastnit i velvyslanec Slovinské republiky. (gb)